

L'OFERTA DEL CATALÀ ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ

**Marcial Murciano,
amb el suport d'Enric Xicoy**

Introducció

L'objectiu d'aquest estudi és establir la situació de la llengua catalana als mitjans de comunicació en el període 1996-1999. La contribució principal del treball ha estat construir una sèrie de dades homogènies i fiables que permetin fixar periòdicament l'evolució i les tendències de la problemàtica de la llengua en els mitjans. En general, aquestes sèries s'han pogut establir per al conjunt del període 1995-1998.

Demografia, ús de la llengua catalana i habitatges

En el transcurs dels anys noranta, el creixement demogràfic de Catalunya s'ha situat entre els més baixos de la Unió Europea, per sota de l'1 ‰ (0,3 ‰, l'any 1994, i 0,6 ‰, l'any 1995). El moviment migratori durant aquest mateix període va recuperar l'any 1995 una posició positiva després d'haver-se situat per sota del zero els anys 1993 i 1994 (-0,5 ‰ i -1,8 ‰, respectivament). En conseqüència, aquestes tendències –reducció de la natalitat, moviments migratoris negatius i envelliment de la població– han comportat una transformació en l'estructura d'edats de la població. El 1994, la població menor de 15 anys s'estimava en 929.000 joves, i la de la gent major de 65 anys era de 960.000. El nombre de gent gran superava el de la gent jove i produïa certa incertesa sobre l'evolució de la població a mitjà i llarg termini, amb escenaris de pèrdua de persones entre 2001 i 2005 (Giner, 1998, pàg. 171).

El cens de població de 1998, de l'Institut d'Estadística de Catalunya, dona l'estructura de població següent:

TAULA 1

<i>Estructura de la població a Catalunya, 1998</i>			
<i>Total població</i>	<i>Població per sexes</i>	<i>Població per grups d'edat</i>	
6.134.000	Dones: 3.149.973	Menys de 20 anys	1.250.000
	Homes: 2.997.637	De 20 a 39 anys	1.960.000
		De 40 a 59 anys	1.547.000
		Més de 80 anys	1.141.000
Total 6.134.000	6.147.610ⁱ		6.134.000

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya (2000).

1. Aquestes dades tenen origen en llocs diferents i per això donen un resultat total de població diferent. Concretament les dels sexes provenen de les estadístiques municipals, mentre que les d'edats provenen de l'INE.

Pel que fa al coneixement del català, el cens de 1996 indicava que els índexs de comprensió eren molt alts i sensiblement superiors als de la parla i la lectura (vegeu la taula 2).

TAULA 2

<i>Coneixement del català per grups d'edat en percentatge, 1996</i>								
	<i>De 2 a 14</i>	<i>De 15 a 29</i>	<i>De 30 a 44</i>	<i>De 45 a 59</i>	<i>De 60 a 74</i>	<i>De 75 a 84</i>	<i>Més de 84</i>	<i>Total</i>
<i>L'entén</i>	97	98,30	96,80	94,30	90,30	85,80	83,90	95
<i>El sap parlar</i>	83,50	90,40	74,90	63,60	63,10	65,40	66,60	75,30
<i>El sap llegir</i>	70,60	90,20	76,20	63	58,40	56,60	52,40	72,40
<i>El sap escriure</i>	59,30	78,70	41,60	25,50	22,50	23,30	20,30	45,80

Font: Institut d'Estadística de Catalunya (2000).

El 1999, el 95 % de la població entén el català; el 75,3 % el parla; el 72,4 % el llegeix, i el 45,8 % l'escriu. Per grups d'edat, el 76,2 % de la població de 16 a 64 anys sap llegir el català i el 48,6 % l'escriu (Institut de Sociolingüística Catalana, 1999).

Pel que fa a l'audiència potencial dels mitjans de comunicació a Catalunya, l'Estudio General de Medios (EGM) estableix per a l'any 1998 una població de 5.391.000 persones (*Intermedios*, 2000, pàg. 14).

D'altra banda, segons el cens d'habitatges de 1991, el nombre i l'estructura dels habitatges i llars a Catalunya eren els següents:

TAULA 3

<i>Llars i diferents tipus d'habitatges, 1991</i>					
<i>Llars</i>	<i>H. principals</i>	<i>H. secundaris</i>	<i>H. vacants</i>	<i>Altres</i>	<i>Total</i>
1.933.044	1.931.172	467.922	314.903	7.386	2.721.383

Font: Cens de 1991. Institut d'Estadística de Catalunya.

En conjunt, des de mitjan anys noranta la població de Catalunya es caracteritza per una certa estabilitat, entorn dels sis milions d'habitants (265.000 menors de 4 anys), un alt coneixement de la llengua catalana –el 95 % l'entén i el 75 % el parla–, i un nombre de llars que s'acosta als dos milions.

La premsa diària

L'estructura de la premsa controlada a Catalunya –734.211 exemplars diaris l'any 1995– era relativament estable a mitjan anys noranta, després de la dècada anterior, en què hi va haver canvis importants (*Anuari*, 1999; Corbella, 1995; Gifreu, 1991).

El primer diari editat en català després de la Guerra Civil va aparèixer l'any 1976 (*l'Avui*: 40.864 exemplars el 1995). Les iniciatives de nova premsa en català són de l'any 1978 (*Regió 7*: 8.692 exemplars el 1995) i 1979 (*Punt Diari*, més tard *El Punt*: 7.8954 exemplars el 1995). Altres iniciatives com el *Diari de Barcelona* (reaparegut el 1986 i ara present solament en format electrònic) i el *Diari de Girona* (en català des de 1990: 5.945 exemplars el 1995) amplien notablement l'oferta de diaris en català.

Aquest panorama relativament estable va canviar l'any 1997. Dos diaris, un de comarcal (*Segre*) i un altre de distribució per tot Catalunya (*El Periódico de Catalunya*) van començar a fer dobles edicions, en català i en castellà. Els índexs es transformen i superen el 25 %, i més del 50 % en l'àmbit local i comarcal (per a diaris d'informació general, vegeu la taula 4).

TAULA 4

Diaris d'informació general editats en català				
	1996	1997	1998	1999 ¹
<i>Avui</i>	36.276	33.162	32.700	31.840
<i>Diari de Girona</i>	5.395	5.915	6.075	6.675
<i>El Punt</i>	18.555	20.931	21.700	22.959
<i>Regió 7</i>	8.500	8.543	9.017	9.252
<i>El 9 Nou</i>	2.105	2.110	2.116	2.229
<i>El Periódico de Catalunya</i>	–	19.164	81.364	77.773
<i>Segre</i>	70.831	91.218	157.919	5.359
<i>Total</i>	70.831	91.218	157.919	154.088

Font: Elaboració pròpia amb dades del Departament de Cultura (*Informe sobre política lingüística* 1999) i l'OJD.

1. Aquestes dades equivalen a la difusió entre setmana, sense comptar caps de setmana.

Actualment s'editen a Catalunya catorze diaris, dos dels quals amb doble edició. Cinc són exclusivament en català: *l'Avui*, *El Punt*, *Regió7*, *El 9 Nou* (Vallès Occidental) i el *Diari de Girona*. Com ja hem dit dos tenen doble ver-

sió en castellà i en català: *El Periódico* i el *Segre*. Els altres set són exclusivament en castellà, en alguns casos exceptuant-ne alguns suplementos: *La Vanguardia*, el *Diari de Sabadell*, el *Diari de Terrassa*, el *Diari de Tarragona*, *La Mañana* i els esportius *El Mundo Deportivo* i l'*Sport*. A més, tenen edició especial per a Catalunya sis diaris d'abast espanyol: l'*ABC*, *El Mundo*, *El País*, l'*As*, el *Marca* i l'*Expansión*, tots en castellà i també en algun cas amb suplementos en català.

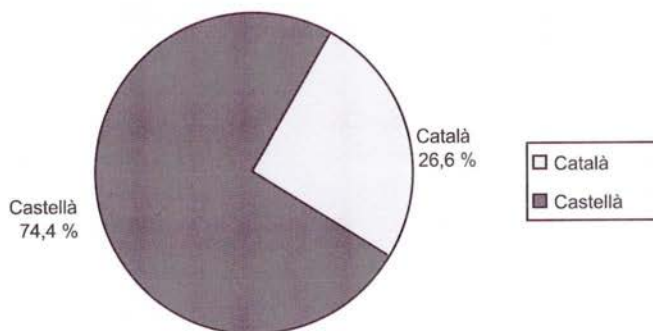
Per capçaleres, doncs, són en català el 42,7 % dels diaris editats a Catalunya i el 31,8 % dels que s'hi distribueixen.

L'any 1998 la difusió a Catalunya va ser de 783.831 exemplars i d'aquests el 20,1 %, o sigui 157.919, van ser en català segons dades de l'OJD (Oficina de Justificació de la Difusió). Dos anys abans, el 1996, les dades eren molt diferents: el 9,2 % del total eren en català (70.831 exemplars sobre un total de 767.962).

El 1998, el percentatge de premsa d'informació general diària editada en català sobre el total de la publicada era del 26,3 % i l'any 1999 fou del 25,6 % després de tres anys seguits amb augments de vendes significatius.

D'altra banda, cal afegir que l'Associació Catalana de la Premsa Comarcal (ACPC), entitat privada que reuneix 142 publicacions periòdiques, afirma que les seves tirades globals tenen una difusió diària de més de 200.000 exemplars (per al conjunt de les seves publicacions: 240.000, el 1999). Aquestes dades no tenen la confirmació de cap registre oficial i són ofertes a títol indicatiu de la importància, a la major part del territori, d'una premsa paral·lela i propera al ciutadà escrita i llegida en català.

GRÀFIC 1
Premsa diària editada en català, 1999

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya, el Departament de Cultura i l'OJD.

TAULA 5

Difusió de la premsa diària editada a Catalunya¹ 1996-1999

	Per tipus d'informació			
	1996	1997	1998	1999
Informació general	579.101	588.742	600.346	610.465
<i>El Periódico de Catalunya</i>	205.270	181.855	120.963	117.147
<i>El Periódico de Catalunya-català</i> ²	—	19.164	81.364	77.773
<i>La Vanguardia</i>	186.534	197.810	199.024	205.126
<i>El País</i> ³	55.994	57.387	56.206	60.594
<i>Avui</i>	36.276	33.162	32.700	31.840
<i>El Punt</i> ⁴	18.555	20.931	21.700	22.959
<i>El Mundo</i> ³	17.357	19.091	17.645	17.155
<i>Diari de Tarragona</i>	12.982	12.956	13.523	13.838
<i>Segre</i>	12.254	10.824	7.873	13.527
<i>Segre-català</i> ⁵	—	1.393	4.947	5.359
<i>ABC</i> ³	10.212	9.965	9.900	9.825
<i>Regió</i> ⁷	8.500	8.543	9.017	9.252
<i>Diari de Sabadell</i>	6.558	6.236	6.223	6.123
<i>La Mañana</i>	5.762	5.918	5.807	5.681
<i>Diari de Girona</i>	5.395	5.915	6.075	6.675
<i>Diario de Terrassa</i>	5.559	5.447	5.263	5.362
<i>El 9 Nou - Vallès Occidental</i>	2.105	2.110	2.116	2.229
 <i>En català</i>	 70.831	 91.218	 157.919	 156.087
<i>En castellà</i>	508.270	497.524	442.427	454.378
Total català (%)	13,7 %	18 %	26,3 %	25,6 %
 Informació esportiva	 127.117	 130.362	 124.793	 130.514
<i>Sport</i>	69.549	73.832	67.865	73.204
<i>El Mundo Deportivo</i>	57.568	56.530	56.928	57.310
 Total diaris	 706.218	 719.104	 725.139	 740.979

Font: Departament de Cultura. Servei estadístic, 2000. OJD 2000.

1. Diaris editats i difosos a Catalunya, sotmesos al control de l'OJD.
2. L'edició en català va començar el 28 d'octubre de 1997.
3. Diaris d'àmbit estatal amb edició pròpia a Catalunya.
4. El 1996, quatre edicions des del mes de setembre.
5. L'edició en català va començar l'11 de setembre de 1997.

La ràdio

L'oferta de ràdio a Catalunya presenta una gran diversitat. D'una banda, hi ha les emissores d'àmbit estatal a Catalunya (les grans cadenes públiques i privades), les d'àmbit català (públiques i privades) i les d'àmbit local (també públiques i privades). De l'altra, hi ha una diferenciació per l'ona d'emissió (OM i FM). Segons l'Estudi General de Mitjans l'any 1998 l'audiència controlada diària era de 3.030.000 persones. L'OM va aconseguir 394.000 oients i la FM, 2.696.000 (*Intermedios*, 2000, pàg. 14).

Al final de l'any 1999, no es disposava de dades homogènies sobre el català en aquest important sector de la comunicació pública a Catalunya. La bibliografia de referència (Joan Corbella, Montserrat Bonet, Josep Gifreu i Josep M. Martí) no permet encara establir l'estat de la qüestió.

Pel que fa a la utilització de la llengua en la programació de ràdio, està pendent d'elaborar-se un informe definitiu i clarificador de la situació de la ràdio a Catalunya. Els importants treballs esmentats de Corbella (1995) i Martí (1996) tan sols fan una anàlisi de la situació a la ràdio al començament i a mitjan anys noranta, respectivament.

D'altra banda, els informes periòdics del Consell de l'Audiovisual de Catalunya (BOPC, 1998 i 1999) no faciliten la continuïtat de les dades esmentades sobre l'oferta i el consum del català a la ràdio a Catalunya. Atesa la diversitat de situacions i la quantitat d'emissores de ràdio local existents, és impossible determinar amb precisió les quotes de la llengua catalana en l'àmbit radiofònic (BOPC, 1998, pàg. 22400).

Pel que fa a les audiències a Catalunya de la ràdio en català, segons l'EGM l'any 1999 són les següents:

TAULA 6

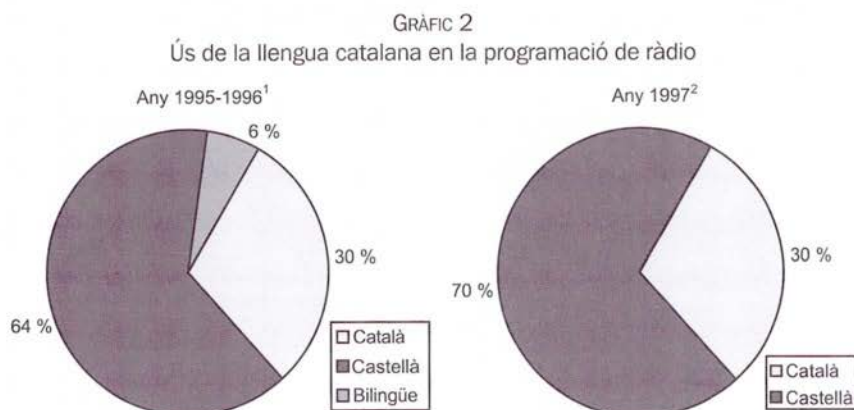
Emissores públiques 1999		Emissores privades 1999 ¹	
<i>Catalunya Ràdio</i>	559.000	<i>Flaix FM</i>	259.000
<i>Emissores municipals²</i>	156.000	<i>RAC 105</i>	89.000
<i>Catalunya Informació</i>	136.000	<i>Ona Catalana</i>	88.000
<i>Catalunya Música</i>	29.000	<i>Flaixback</i>	67.000
<i>Catalunya Cultura</i>	21.000	<i>RKOR</i>	42.000
<i>RNE Ràdio 4</i>	13.000	<i>Hot 70</i>	29.000
Total	914.000	<i>Ràdio Estel</i>	28.000
		<i>Segre Ràdio</i>	8.000
		<i>101.1 Igualada</i>	6.000
		<i>Ràdio Marina</i>	5.000
		Total	621.000

Font: Elaboració a partir de dades de l'EGM.

1. En l'estudi no es tenen en compte RAC 1 i Ona Catalana, ja que van començar les seves emissions posteriorment a la finalització d'aquest estudi.

2. La xifra correspon al que l'EGM considera municipals, de barri i Com Ràdio.

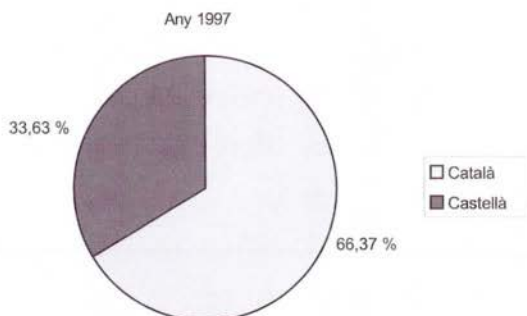
Al gràfic 2 s'assenyalen les dades de referència al sector, establertes per Martí (1996) i el Consell de l'Audiovisual de Catalunya (1998).

1. Segons l'estudi de Martí (1996, pàg. 103), *Ús de la llengua a les emissores generalistes, amb Catalunya Ràdio i Ràdio 4*.
2. Segons l'*Informe del Consell de l'Audiovisual de Catalunya*, 1997 i 1998.

Una segona font d'informació sobre l'ús del català a la ràdio són els treballs de l'Institut de Sociolingüística Catalana del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. L'estudi sobre els indicadors d'ús del català als mitjans de comunicació elaborat per Aragay et al. (1997) establia els percentatges següents per al període 1996-1997:

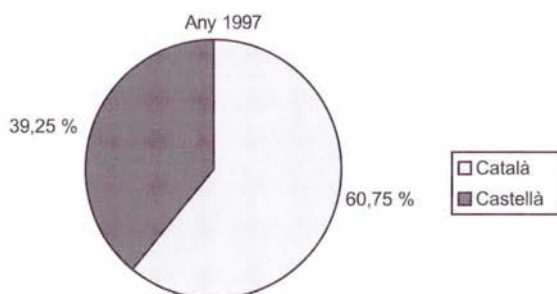
GRÀFIC 3
Hores d'emissió en català a les emissores públiques

Font: Departament de Cultura, 1997 (sobre 27 ràdios públiques analitzades).

Cal dir que la CCRTV, amb Catalunya Ràdio, Catalunya Informació i Catalunya Música, va emetre 26.280 hores en català l'any 1998.

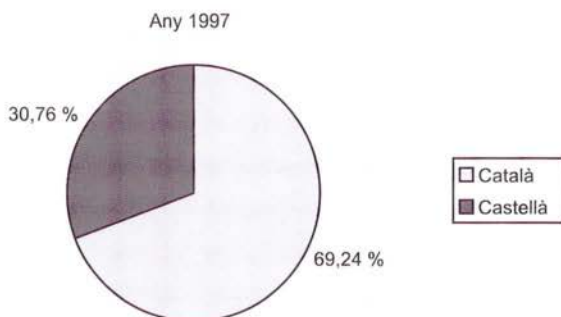
GRÀFIC 4
Hores d'emissió en català a les emissores privades

Font: Departament de Cultura, 1997 (sobre 67 ràdios comercials analitzades).

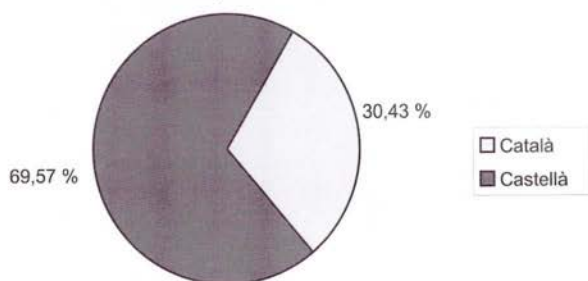
L'estudi d'Aragay, Sabaté i Mur fa també una anàlisi de l'ús del català segons les freqüències d'emissió (FM i OM). Els percentatges obtinguts pels autors són els següents:

GRÀFIC 5
Hores d'emissió en català a les emissores de FM

Font: Departament de Cultura, 1997 (sobre 66 emissores analitzades).

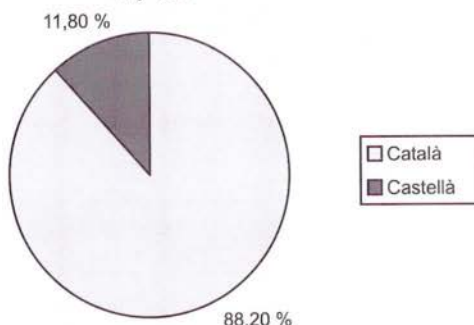
GRÀFIC 6
Hores d'emissió en català a les emissores d'OM
Any 1997

Font: Departament de Cultura, 1997 (sobre 18 emissores analitzades).

Finalment l'estudi analitza també el percentatge d'hores d'emissió en català a les ràdios municipals. Aquest percentatge era, el 1997, del 88,2 % en el conjunt de les 178 emissores estudiades.

GRÀFIC 7
Hores d'emissió en català a les ràdios municipals
Any 1997

Font: Departament de Cultura, 1997 (sobre 178 emissores analitzades).

Recentment, l'Informe sobre política lingüística de l'any 1999 ha analitzat la presència del català als mitjans de radiodifusió. Així, segons dades de la Direcció General de Radiodifusió i Televisió, l'any 1999 hi va haver un increment del nombre d'emissores que emetien més del 90 % en català, que ha passat de 144 a 156, això significa del 72 % al 78 % del total.

L'evolució de l'ús del català a les 199 emissores municipals de Catalunya entre els anys 1998 i 1999 es destaca a la taula següent. Cal dir que el 90 % de les emissores municipals emet més del 50 % de la programació en català.

TAULA 7

<i>Programació en català en emissores municipals (%)</i>	<i>1998 Emissores</i>	<i>1998 %</i>	<i>1999 Emissores</i>	<i>1999 %</i>
100 %	116	58	118	59
Entre el 90 % i el 99 %	28	14	38	19
Entre el 80 % i el 89 %	12	6	9	5
Entre el 70 % i el 79 %	11	6	7	3
Entre el 60 % i el 69 %	7	4	3	2
Entre el 50 % i el 59 %	2	1	4	2
Total més del 50 %	176	89	179	90
Menys del 50 %	3	1	6	3
No emeten	20	10	14	7
Total emissores	199	100	199	100

Aquest era el cas, doncs, de les emissores públiques municipals, que inclouen Com Ràdio. Però en el cas de les privades és sensiblement diferent. Així ens trobem que les emissores generalistes, incloent-hi Catalunya Ràdio i Ràdio 4, emetien l'any 1996 el 30 % de la programació en català. En canvi, si només es tenen en compte les emissores comercials, poc menys del 90 % de la programació era en castellà.

Però el Decret 269/1998, que va entrar en vigor el 21 d'octubre d'aquell any, establia les quotes de presència del català amb una presència d'almenys el 50 % de programació en català per a les concessions de la Generalitat de Catalunya de nova llicència. Durant els anys 1998 i 1999 s'ha notat un augment de la presència del català en les emissores comercials privades.

TAULA 8

<i>Programació en català emissores comercials (%)</i>	<i>1998 Emissores</i>	<i>1998 %</i>	<i>1999 Emissores</i>	<i>1999 %</i>
100 %	28	39,4	47	54,0
Entre el 50 % i el 99 %	10	14,1	15	17,2
Total més del 50 %	38	53,5	62	71,2
Menys del 50 %	33	46,5	25	28,8
Total emissores	71	100,0	87	100,0

Cal dir que a partir de setembre de 2000 es van afegir definitivament al panorama radiofònic les emissores privades Ona Catalana, amb una important presència del Grup Zeta, editor d'*El Periódico de Catalunya* i *l'Sport*; i RAC 1, del Grupo Godó, editor dels diaris *La Vanguardia* i *El Mundo Deportivo*. Les dues emissores són de caire generalista i emeten el 100 % de la programació en català.

La televisió

Dins el sistema de mitjans de comunicació català, la televisió és sens dubte l'actor més significatiu per la seva incidència diària sobre la població. L'estudi AIMC-EMC avalua en 4.922.000 els espectadors diaris a Catalunya, sobre un total de 5.391.000 (*Intermedios*, 2000, pàg. 14).

L'estructura d'aquest sector ha mantingut un gran dinamisme al llarg de les dues darreres dècades. La innovació tecnològica (satèl·lit i cable) i el nou marc regulador establert (televisió autonòmica i local) fan, com en el cas de la ràdio, que ens trobem davant d'un panorama de situacions molt diversificat, encara que més simplificat que en el cas anterior.

L'oferta televisiva a Catalunya preveu l'estructura següent: cadenes públiques (d'àmbit estatal i autonòmic), canals comercials o privats, televisions d'àmbit local i recepció parabòlica de cadenes exteriors via satèl·lit.

TAULA 9
Oferta de televisió a Catalunya 1996-1998 (en hores)

EMISSORES	1996		1997		1998	
Públiques						
TVE	16.716		16.297		16.198	
TV1	8.519	17,8 %	8.315	17,7 %	8.302	17,7 %
TV2	8.197	17,2 %	7.952	17,0 %	7.896	16,9 %
Català TV1/TV2 ¹			1.387	3,0 %	1.340	2,9 %
TVC ²	13.999		13.972		14.420	
TV3 ¹	7.084	14,8 %	7.201	15,4 %	7.440	15,9 %
Canal 33 ¹	6.849	14,3 %	6.772	14,5 %	6.980	14,9 %
Privades						
Antena 3	8.755	18,3 %	8.079	17,2 %	7.878	16,8 %
Tele 5	8.340	17,5 %	8.529	18,2 %	8.319	17,8 %
Altres (sense comptabilitzar)						
Canal 9	7.091		7.389		7.156	
Canal +	8.256		8.293		8.319	
Total hores	47.744	100 %	46.848	100 %	46.815	100 %

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'Informe SOFRES sobre la comunicació 1997/1998; *Anuario El País*, 1999 i 2000.

1. Informe Pío Cabanillas (*Avui*, 5 març 1999).

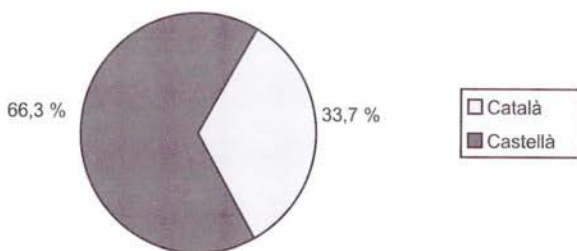
2. Informe del Consell de l'Audiovisual a Catalunya, 1998.

La presència del català es concentra en els dos canals autonòmics que gestiona la Corporació Pública de Ràdio i Televisió (CCRTV), TV3 i el Canal 33, la programació catalana de TV2, la recepció irregular del Canal 9 valencià i les televisions locals.

Els dos últims anys, els canals comercials d'àmbit estatal (Tele 5, Antena 3 i Canal +) han iniciat una política experimental de desconexions en català (telenotícies, retransmissions esportives i emissions de pel·lícules, principalment) que no modifiquen substancialment la presència de la llengua catalana a la televisió.

D'altra banda, les televisions locals, que emeten des del començament dels anys vuitanta (Televisió de Cardedeu va ser la primera, l'any 1982), tenen una programació bàsicament en català, encara que manquen xifres actuals sobre el percentatge d'hores en una llengua i en l'altra. L'informe de l'Asociación para la Investigación de los Medios de Comunicación (AIMC) de 1998 tenia censades 114 emissores a Catalunya amb programació regular.

GRÀFIC 8
Oferta de televisió a Catalunya (en hores de programació), 1997
Any 1997

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'*Informe SOFRES (1997/1998)*, *Anuario El País* (2000), l'*Informe Pío Cabanillas* (1999) i el Consell de l'Audiovisual de Catalunya (1998).

Segons unes dades aproximades recollides per Maria Corominas i Lúcia Oliva per a l'*Informe de la comunicació a Catalunya* de 2000 de la UAB, l'any 1998 l'oferta televisiva en català va ser del 30 % davant d'un 70 % en castellà.

Les dues cadenes de Televisió Espanyola (TV1 i TV2) emeten menys del 3 % en català (1.387 hores, el 1997, i 1.340, el 1998) del total de les 16.297 i 16.198 hores ofertes a Catalunya, respectivament, el 1997 i el 1998.

Les dues cadenes de la Corporació Catalana de Televisió (TV3 i el Canal 33) emeten exclusivament en català. El 1997 van oferir 13.972 hores i, el 1998, 14.420.

La presència del català, fins a l'any 1998, era molt reduïda a Antena 3 i Tele 5 (limitada, tal com s'ha indicat, a retransmissions esportives i progra-

mes especials). Aquesta situació ha canviat des del final de 1998, amb una nova política de desconnexions informatives més àmplia.

D'altra banda, el 1994 el percentatge d'hores de programació en català de les televisions locals, sobre el total d'hores d'emissió (l'última dada verificada), era del 84,7 %, segons els indicadors d'ús de la llengua catalana establerts per l'Institut de Sociolingüística Catalana del Departament de Cultura (*Inuscat*, 1997a).

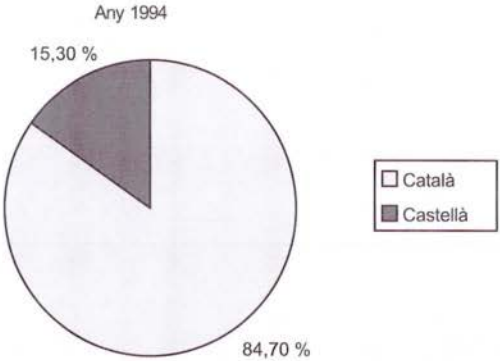
Pel que fa a les audiències, a continuació es desglossen les dades de l'any 1999 sobre l'oferta televisiva a Catalunya. Les dades s'expressen en percentatge de quota de pantalla.

TAULA 10

Audiències televisives a Catalunya, 1999 (en %)							
Mes	TV3	Canal 33	TVE1	La 2	Antena 3	Tele 5	Altres
1	22,7	5,4	18,7	5,9	21,7	20,1	5,5
2	23	6,1	18,5	6,0	21,7	19,4	5,3
3	23,3	6,0	17,6	6,0	22,7	19,4	5,0
4	22,5	5,4	18,1	6,7	22,2	20,2	4,9
5	22,8	5,7	17,9	6,9	21,7	19,7	5,3
6	21,9	5,1	17,3	6,6	22,2	21,5	5,4
7	19,9	4,6	18,6	6,7	23,3	21	5,9
8	22,6	5,0	18,7	7,9	20,6	18,9	6,3
9	22,3	4,7	18,1	6,3	22,1	20,6	5,9
10	21,3	5,1	17,5	6,0	22,1	21,4	6,6
11	21,2	4,6	18,4	5,6	22,6	21,0	6,6
12	21,2	4,6	18,3	5,8	23,3	21,3	5,5
Mitjana 1999	22,05	5,19	18,14	6,36	22,18	20,37	5,68

Font: Sofres, extret de *l'Informe sobre l'audiovisual a Catalunya 1999*, CAC.

GRÀFIC 9
Hores de programació en català a les televisions locals

Font: *Inuscat. Mitjans de Comunicació i Producció Cultural*, 1999 (Departament de Cultura, 1997a).

Si sumem les audiències de les televisions que únicament han emès en català, TV3 i Canal 33, veiem que van acaparar el 27,24 % de l'audiència, mentre que l'altre 72,76 % era en castellà, exceptuant-ne les hores en català emeses per TVE1, La 2, Antena 3 i Tele 5. Així ens mouríem al voltant del 30 % en català i del 70 % en castellà.

El cinema

La presència de la llengua catalana a les sales de cinema és molt baixa, tot i que Catalunya representa el primer mercat europeu en relació amb el nombre d'espectadors per habitants, segons dades del Departament de Cultura (1999).

TAULA 11

<i>Pel·lícules, espectadors i recaptació, 1996-1998</i>						
	1996		1997		1998	
Pel·lícules¹		%		%		%
Catalunya	53	5,5	60	6,1	57	4,9
Resta de l'Estat espanyol	106	10,9	130	13,2	125	10,8
Resta de la Unió Europea	285	29,4	289	29,4	349	30,1
Estats Units	466	48,1	456	46,4	558	48,2
Resta del món	59	6,1	48	4,9	69	6,0
Total	969	100	983	100	1.158	100
Espectadors						
Catalunya	726.813	3,1	528.670	2,2	219.853	0,8
Resta de l'Estat espanyol	1.043.796	4,4	1.859.083	7,9	2.430.466	9,1
Resta de la Unió Europea	2.811.523	11,9	3.587.711	15,2	2.390.250	8,9
Estats Units	18.615.415	78,7	17.178.803	72,6	21.261.769	79,5
Resta del món	461.422	2,0	505.078	2,1	441.517	1,7
Total	23.658.969	100	23.659.345	100	26.743.855	100
Recaptació²						
Catalunya	453,6	3,0	344,0	2,2	144,3	0,8
Resta de l'Estat espanyol	642,0	4,3	1.212,4	7,8	1.634,7	9,0
Resta de la Unió Europea	1.785,0	11,9	2.406,9	15,4	1.663,9	9,2
Estats Units	11.736,3	78,2	11.279,4	72,2	14.264,8	78,9
Resta del món	397,0	2,6	382,5	2,4	375,8	2,1
Total	15.013,9	100	15.625,2	100	18.083,5	100

Font: Elaboració pròpia amb dades del Departament de Cultura.

1. Segons la nacionalitat de la productora principal.

2. En milions de pessetes.

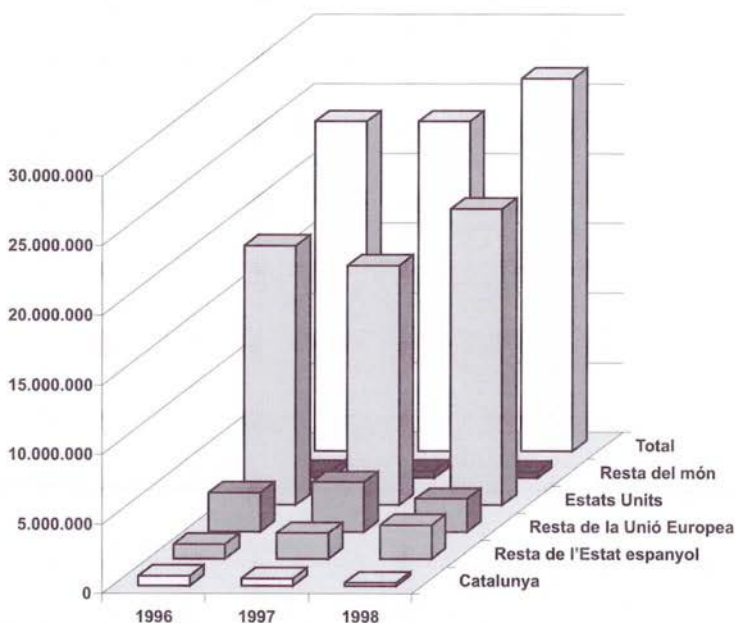
D'altra banda, Catalunya representava també el sisè mercat d'Europa pel que fa al nombre d'espectadors i el vuitè pel que fa a la recaptació. El 1998 les sales van recaptar 18.036 milions de pessetes i el nombre d'espectadors va pujar fins als 26,7 milions.

L'assistència del públic a les sales s'ha anant incrementant de manera continuada al llarg de la darrera dècada, per l'augment del nombre de pantalles i com a conseqüència de la reconversió dels cinemes tradicionals en multicinemes i la construcció de nous complexos multisales.

Aquest increment general d'espectadors, no obstant això, ha beneficiat sobretot el públic de les pel·lícules estrangeres, les nord-americanes en primer lloc i les de l'Unió Europea, en segon lloc. L'any 1998, l'oferta de cinema en català a les sales del Principat va ser de 57 pel·lícules (doblades, subtitulades i en llengua catalana original), el 4,9 % de les 1.158 exhibides. Aquesta manca d'oferta de títols en català ha motivat diverses campanyes de suport de la Direcció General de Política Lingüística al doblatge de pel·lícules en català. El 1998 es van dedicar 50,6 milions de pessetes a subvencionar el doblatge i la subtitulació de diverses pel·lícules estrangeres.

Amb tot, la manca d'oferta de pel·lícules en llengua catalana ha estat una constant durant els darrers anys, en gran part a causa de la continuada crisi

GRÀFIC 10
Espectadors de cinema, 1996-1998

Font: Elaboració pròpia amb dades del Departament de Cultura.

del sector de la producció cinematogràfica a Catalunya, amb menys de vint títols per any en la darrera dècada.

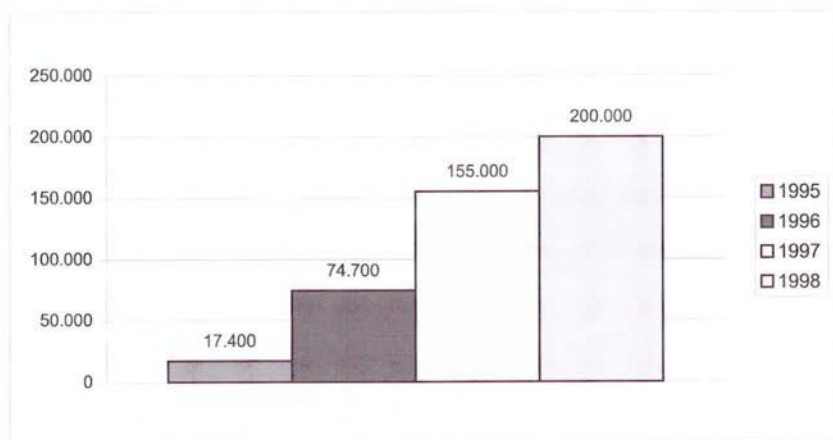
Per redreçar aquesta situació, el Govern de la Generalitat va aprovar el Decret 237/1998, de 8 de novembre, amb mesures concretes per a incrementar de forma notable l'oferta cinematogràfica doblada. Amb aquesta acció, el Decret preveu arribar a una oferta en català d'almenys el 25 % de les còpies de cinema estranger distribuït, i passar de les tradicionals 10-12 pel·lícules doblades per any a més de 60. Aquest Decret ha trobat una forta oposició en el sector de les productores estrangeres i de la distribució catalana.

Segons unes dades publicades per *La Vanguardia*, l'any 1997 es van veure 70 pel·lícules en català per un total de 1.131 en castellà.

Pel que fa al vídeo, la situació de la llengua catalana és molt similar a la del cinema. Per incidir en aquesta situació se n'ha fomentat el doblatge i la distribució. L'any 1998, el Departament de Cultura va dedicar 23 milions de pesetes a aquesta activitat.

Quant als títols disponibles en català, s'ha passat de 71 l'any 1995, a 239 l'any 1998. El nombre d'unitats venudes en aquest mateix període ha passat de 17.400 l'any 1995 a prop de 20.000 l'any 1998 (Departament de Cultura, 1999).

GRÀFIC 11
Unitats de vídeo en català venudes, 1995-1998

Font: Elaboració pròpia amb dades del Departament de Cultura, 1999.

El teatre

El teatre i les arts escèniques són un dels sectors en què la normalitat del català és més ferma. El 1998, la xifra d'espectadors a tot Catalunya va sobrepassar els 2.300.000 persones, amb més de 900 produccions.

Un important teixit de petites empreses desenvolupat des del començament dels anys setanta ha acostumat el públic a veure teatre en català i ha aconseguit un consum cultural creixent. L'any 1998, el 51,5 % de les produccions que es van veure al teatre eren en llengua catalana, i el nombre d'espectadors va arribar a 1.287.552, el 54,4 % del total.

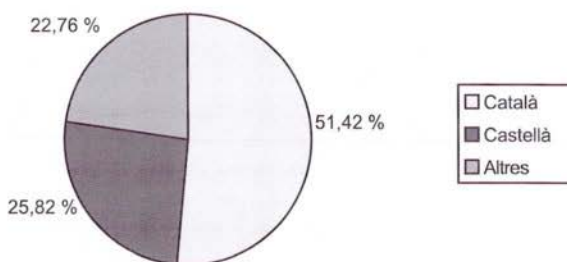
TAULA 12
Teatre 1996-1998

	1996	1997	1998	
Teatres	64	73	78	
Representacions	8.008	9.109	9.495	
Produccions¹	-	838	984	
Català	-	468	55,85 %	506 51,42 %
Castellà	-	172	20,53 %	224 22,76 %
Altres	-	198	23,63 %	254 25,81 %
Espectadors²	1.673.966	2.268.129	2.367.187	
Català	-	1.081.760	47,69 %	1.287.552 54,39 %
Castellà	-	806.642	35,56 %	616.158 26,03 %
Altres	-	379.727	16,74 %	463.477 19,58 %

Font: Elaboració pròpia amb dades del Servei d'Estadística del Departament de Cultura (2000) i ADETCA (Associació d'Empreses de Teatre de Catalunya).

1. Segons la llengua de representació.

GRÀFIC 12
Produccions teatrals, 1998

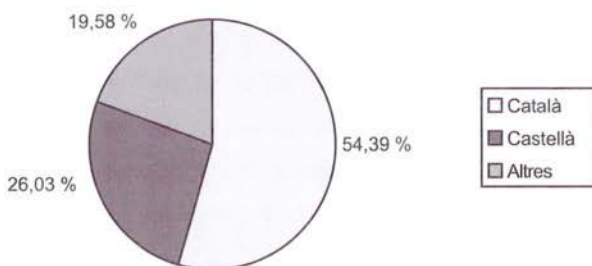

Font: Informe ADETCA, 1999.

Tot i que les empreses d'aquest sector són majoritàriament petites, els darrers anys han consolidat un potent associacionisme empresarial (ADETCA i CIATRE) que els ha permès normalitzar i consolidar un sector depenent tradicionalment de les administracions públiques (teatres municipals, Teatre Lliure, etc.).

Segons les dades aportades pel sector, tres quartes parts del públic de teatre es concentra a Barcelona, i l'altra quarta part es reparteix per la resta de Catalunya.

GRÀFIC 13
Espectadors a catalunya, 1998

Font: Informe ADETCA, 1999.

El llibre

La indústria editorial és un dels sectors més actius en la producció en llengua catalana. Es tracta del sector cultural amb més dimensió econòmica a Catalunya (251.000 milions de pessetes, l'any 1997). Les editorials catalanes, a més de la seva activitat centrada en la producció de llibres en català, concentren prop del 60 % de les vendes totals del mercat espanyol.

El 1998 es van editar a Catalunya 22.780 llibres, 7.318 dels quals van ser en català, (32,12 % del total), segons dades del Departament de Cultura. La dificultat principal que té el llibre en català és la petita dimensió del mercat.

El 1998, es van vendre quatre milions més de llibres que l'any 1997, en què es va passar de 27 milions d'exemplars publicats en català a 31 milions (Giralt, 1999). Aquest increment ha permès passar d'una mitjana d'edició de 3.150 exemplars per títol a 3.825 exemplars.

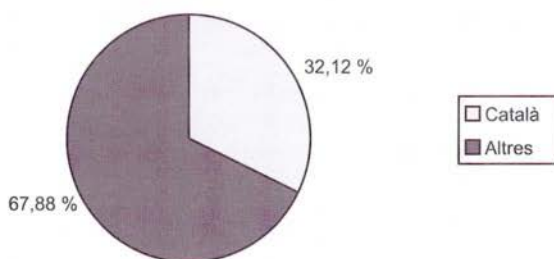
TAULA 13
L'edició a Catalunya, 1996-1998

	1996	1997	1998
<i>Editors</i>	235	232	—
<i>Llibreries</i>	517	494	—
<i>Punts de venda</i>	6.418	6.522	—
<i>Títols publicats a Catalunya</i>	16.000	20.468	22.780
<i>Títols en català</i>	6.064	6.856	7.318
<i>Títols traduïts al català</i>	1.019	1.245	1,147
<i>Facturació total a Catalunya</i>	223.990 ¹	251.461 ¹	232.299 ¹
<i>Títols en català</i>	—	34.078 ¹	34.002 ¹

Font: Elaboració pròpia amb dades del Departament de Cultura, ISBN i la Federació de Gremios de Editors i el Gremi de Llibreters de Catalunya.

1. En milions de pessetes.

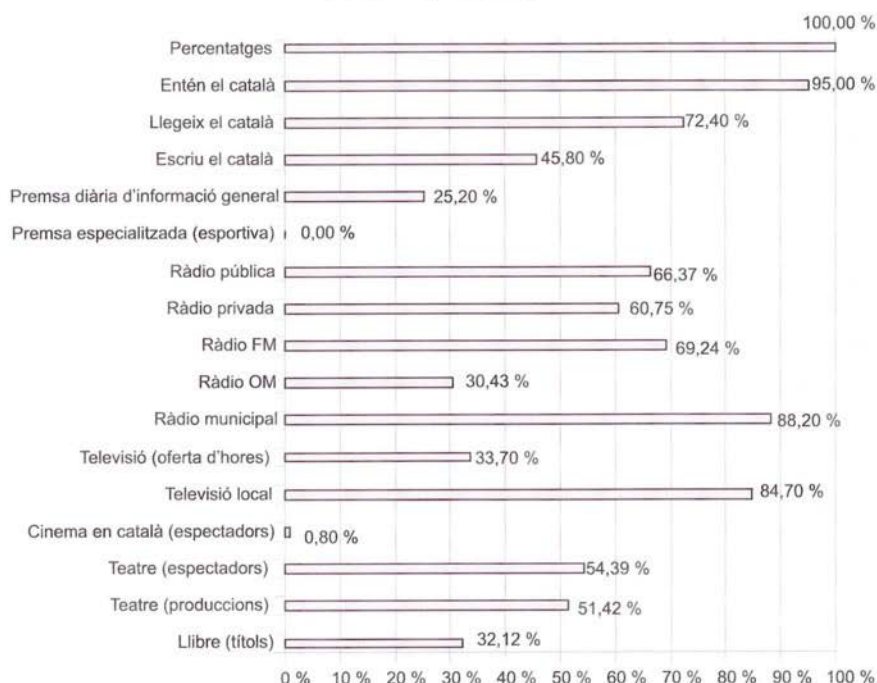
GRÀFIC 14
Percentatge del llibre en català, 1998

Font: Elaboració pròpia.

Resum de percentatges

GRÀFIC 15
Resum de percentatges

Font: Elaboració pròpia.

Bibliografia

Anuari de la informació de Catalunya, 1998-1999. Barcelona: Fundació CIPB, 1998.

Anuari estadístic de Catalunya. Barcelona: Generalitat de Catalunya. IEC, 1999.

Anuario estadístico. El País. Madrid, 1999.

Anuario estadístico. El País. Madrid, 2000.

BUTLLETÍ OFICIAL DEL PARLAMENT DE CATALUNYA. *Report d'activitats del Consell de l'Audiovisual de Catalunya 1997* (17 abril 1998).

– *Report d'activitats del Consell de l'Audiovisual de Catalunya 1997* (26 març 1999).

– *Informe sobre l'aplicació de la Llei de política lingüística l'any 1998* (31 març 2000).

- CONSELL DE L'AUDIOVISUAL DE CATALUNYA. *Informe sobre l'audiovisual a Catalunya 1997/1998*, Barcelona: Generalitat de Catalunya: CAC, 1999.
- *Informe sobre l'audiovisual a Catalunya 1999*. Barcelona: Generalitat de Catalunya: CAC, 2000.
- CORBELLA, J. M. *La Comunicació social a Catalunya*. Barcelona: Generalitat de Catalunya: CIC, 1995.
- COROMINAS, M.; MORAGAS, M. DE (ed.). *Informe de la comunicació a Catalunya 2000*. Bellaterra: UAB: Institut de la Comunicació, 2000.
- DEPARTAMENT DE CULTURA. *Estadístiques culturals de Catalunya*. Barcelona, 1995.
- *Indicadors d'ús del català. Mitjans de comunicació i indústries de la cultura*. Barcelona: Universitat de Barcelona: Fundació Bosch Gimpera, 1997a.
 - *Estadístiques culturals de Catalunya 1995*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, 1997b.
 - *Economia i cultura a Catalunya. Estadística bàsica*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 1998.
 - *Informe sobre política lingüística any 1999*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Direcció General de Política Lingüística, 2000.
- FUNDACIÓ JAUME BOFILL. *Informe per a la Catalunya del 2000 (societat, economia, política, cultura)*. Barcelona: Editorial Mediterrània, 2000.
- GIFREU, J. (dir.). *Construir l'espai català de comunicació*. Barcelona: Generalitat de Catalunya: CIC, 1991.
- GINER, S. (dir.). *La societat catalana*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. IEC, 1998.
- GIRALT, J. *Edició en llengua catalana*. Barcelona, 1999.
- Informe Pío Cabanillas*. Avui (5 març 1999).
- INSTITUT D'ESTADÍSTICA DE CATALUNYA. *Anuari estadístic de Catalunya*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. IEC, 1997.
- *La societat catalana*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. IEC, 1998.
 - *La societat catalana* [en línia]. Barcelona: Generalitat de Catalunya. IEC, 2000. <<http://www.idescat.es>>.
- INSTITUT DE SOCIOLINGÜÍSTICA CATALANA. *Informe general sobre indicadors de català*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. ISC, 1999a.
- *Mitjans de comunicació i indústries culturals* [en línia]. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 1999b. <<http://www.gencat.es/sac>>.
- Intermedios* [Madrid], núm. 139 (6 abril 1999).
- MARTÍ, J. M. *La ràdio a Catalunya*. Barcelona: Generalitat de Catalunya: CIC, 1996.